

Затверджено
постановою Президії НАН України
від 09.12.2009 №327 (зі змінами,
внесеними постановою Президії
НАН України від 28.03.2012 №77)

ПОРЯДОК

проведення експертизи тем фундаментальних науково-дослідних робіт, які передбачається фінансувати за рахунок коштів державного бюджету

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення Експертною радою з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при Національній академії наук України (далі – Експертна рада) експертизи тем фундаментальних науково-дослідних робіт, які передбачається фінансувати за рахунок коштів державного бюджету.

2. Порядок проведення експертизи тем фундаментальних науково-дослідних робіт, які передбачається фінансувати за рахунок коштів державного бюджету (далі – Порядок), розроблено відповідно до законів України «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про наукову та науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 28.11.09 № 1182 «Питання підвищення ефективності координації здійснення фундаментальних наукових досліджень», Статуту Національної академії наук України, Положення про організацію та проведення наукової та науково-технічної експертизи, затвердженого наказом Міністерства України у справах науки і технологій від 24.04.98 № 131.

3. Експертна оцінка (експертиза) тем фундаментальних досліджень здійснюється з метою визначення їх наукового рівня, координації фундаментальних досліджень в Україні, підготовки обґрунтованих висновків щодо доцільності проведення досліджень за темою за рахунок коштів державного бюджету.

4. Основними завданнями експертизи є: встановлення відповідності тем фундаментальних науково-дослідних робіт, фінансування яких головними розпорядниками бюджетних коштів передбачається здійснювати за рахунок коштів державного бюджету, сучасному рівню наукових знань, тенденціям науково-технічного прогресу; можливість створення наукового підґрунтя розвитку прикладних наукових досліджень, орієнтованих на забезпечення технологічного розвитку

національної економіки, для визначення доцільності фінансування витрат за кожною науково-дослідною роботою.

5. Об'єктом експертизи є фундаментальні науково-дослідні роботи, які заплановані головними розпорядниками бюджетних коштів до фінансування із загального фонду Державного бюджету України.

Тематика фундаментальних досліджень установ Національної академії наук України є об'єктом експертизи на загальних умовах, визначених цим Порядком.

6. Замовниками експертизи є всі головні розпорядники коштів Державного бюджету України, яким передбачаються видатки із загального фонду державного бюджету на проведення фундаментальних досліджень.

7. Права та обов'язки замовників, членів Експертної ради як організатора експертизи, експертів, а також відповідальність за правопорушення учасників експертизи визначаються згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

8. Порядок організації та проведення експертизи.

8.1. Стосунки між замовником експертизи і Експертною радою регламентуються цим Порядком.

8.2. Замовник експертизи (головний розпорядник коштів Державного бюджету України) подає до Експертної ради такі документи:

- лист-клопотання (заяву) щодо проведення експертизи тем фундаментальних досліджень;
- перелік тем фундаментальних досліджень, що заплановані замовником експертизи до виконання у відповідному фінансовому році;
- інформацію щодо кожної теми фундаментальних досліджень, яка включена до бюджетного запиту на відповідний фінансовий рік (далі – інформація щодо теми фундаментальних досліджень) за формою, що додається.

У випадку, коли дослідження за темою проводяться в рамках відомчої програми наукових досліджень, головний розпорядник коштів Державного бюджету України (замовник експертизи) подає до Експертної ради матеріали, що розкривають зміст, мету та завдання програми (концепцію програми, перелік заходів тощо).

Додаткові матеріали, розрахунки, обґрунтування, потрібні для підготовки висновків наукової експертизи, мають бути своєчасно подані на вимогу Експертної ради.

Документи подаються на паперовому та електронному або оптичному носіях.

Терміни подання до Експертної ради головними розпорядниками бюджетних коштів інформації щодо нової тематики фундаментальних досліджень, виконання якої планується здійснювати за рахунок базового фінансування, мають збігатися з термінами формування ними бюджетних пропозицій на черговий рік. Нова тематика, виконання якої планується здійснювати за рахунок програмно-цільового фінансування, відповідно до результатів проведених конкурсів, подається до Експертної ради в двотижневий термін після завершення конкурсів.

8.3. Інформація щодо теми фундаментальних досліджень має містити загальні відомості про авторів та назву установ, де проводяться дослідження; детальний виклад пропозиції; обґрунтування наукової, науково-технічної та економічної доцільності виконання теми фундаментальних досліджень; термін виконання; обсяги фінансових витрат на її виконання; головні етапи реалізації; ступінь готовності пропозиції; порівняння з кращими вітчизняними та зарубіжними аналогами; можливі напрями впровадження; забезпеченість кадрами та матеріально-технічними ресурсами; право на інтелектуальну власність.

8.4. Експертна рада надає консультації з процедурних питань, реєструє подані заяви і форми та направляє їх до відповідних секцій Експертної ради для здійснення експертизи.

8.5. Відмова заявника надати вчасно потрібні документи або виконати коригування розглядається як відсутність цих документів і може бути підставою для відхилення заяви про проведення експертизи. Якщо форма не оформлена належним чином або її зміст не дає змоги якісно і вчасно провести експертизу, секція Експертної ради встановлює термін й умови корекції та доповнення форм.

8.6. Керівники теми та замовники експертизи несуть персональну відповідальність щодо відомостей, які становлять державну таємницю.

8.7. Термін проведення експертизи, як правило, не повинен перевищувати 21 календарний день. У виняткових випадках залежно від складності проблеми, – до 30 календарних днів.

8.8. Відповідно до наукових напрямів Експертна рада направляє документи заявника експертизи до секцій Експертної ради для здійснення експертизи.

Попередня експертиза форм на відповідність правилам та вимогам щодо оформлення документації, вимогам чинних стандартів тощо здійснюється відповідною секцією Експертної ради.

Первинна експертиза проводиться секцією Експертної ради за умови позитивної оцінки попередньої експертизи.

Результати оцінки теми фундаментальних досліджень відображаються у експертній анкеті, форма якої визначається секціями Експертної ради.

У разі розбіжності експертної оцінки тема направляється на додаткову експертизу із залученням інших експертів. Виконавці фундаментальної науково-дослідної роботи за дорученням замовника надають Експертній раді право здійснення додаткової експертизи під час виконання роботи або після її завершення.

Експертна рада в разі потреби може проводити контрольну експертизу виконання тем. Не дозволяється залучати до проведення контрольної експертизи тем експертів, що брали участь у первинній експертизі.

8.9. Результати експертизи тем фундаментальних досліджень розглядаються на засіданнях секцій Експертної ради. Підсумки розгляду оформлюються протоколом засідання секції Експертної ради. Протокол з висновками експертизи передається до Експертної ради на затвердження.

8.10. Голови секцій доповідають про результати експертної оцінки наукових тем по відповідних галузях (напрямах) наук на засіданні Експертної ради. За результатами обговорення протоколи засідань секцій затверджуються рішенням Експертної ради.

8.11. Результати експертної оцінки, здійсненої в рамках конкурсів Державного фонду фундаментальних досліджень, цільових програм наукових досліджень НАН України, спільних конкурсів НАН України з міжнародними та вітчизняними науковими організаціями є підставою для надання Експертною радою відповідного висновку. Для цього Державний фонд фундаментальних досліджень, наукові ради цільових наукових програм фундаментальних досліджень НАН України, експертні комісії спільних конкурсів НАН України подають на затвердження безпосередньо до Експертної ради відповідний протокол з висновками щодо результатів експертної оцінки, здійсненої в рамках конкурсного відбору проектів.

8.12. Експертна рада має право скасувати своє рішення щодо об'єкта експертизи, якщо в процесі виконання фундаментальної науково-дослідної роботи вносяться неузгоджені зміни та доповнення або якщо суттєво змінені початкові обставини проведення експертизи.

8.13. Експертна рада готує узагальнені висновки стосовно результатів проведеної експертизи тематики фундаментальних

досліджень, рекомендації щодо координації наукових досліджень та виносить їх на розгляд Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень.

8.14. На підставі затвердженого Експертної радою протоколу секції оформлюють і подають головним розпорядникам бюджетних коштів висновки щодо доцільності фінансування фундаментальних науково-дослідних робіт за рахунок коштів державного бюджету (далі – висновки). Узагальнені дані щодо висновків та перелік фундаментальних науково-дослідних робіт, які доцільно фінансувати за рахунок коштів державного бюджету, подаються до Міністерства фінансів та Міністерства економіки України.

8.15. Фінансування робіт з проведення експертизи здійснюється відповідно до чинного законодавства.

9. Вимоги до висновку Експертної ради.

9.1. Висновок Експертної ради має обов'язково містити один з трьох можливих варіантів:

– «тема фундаментальних досліджень позитивно оцінюється і визнається доцільність її виконання»;

– «робота за своїм змістом належить до прикладних досліджень і має фінансуватись за рахунок коштів, що передбачені для прикладних розробок»;

– «виконання теми фундаментальних досліджень є недоцільним» (далі подається обґрунтування негативної оцінки: дослідження за темою не відповідають сучасним тенденціям науково-технічного розвитку, характеризуються низьким науковим рівнем; мають недостатнє для їх виконання матеріальне, кадрове забезпечення тощо).

Чітка оцінка теми у висновках Експертної ради (за одним із вказаних варіантів) є обов'язковою. Висновок, що не має такої оцінки, не може бути підписаний чи затверджений уповноваженими посадовими особами.

У висновку також необхідно зазначити, що термін дії висновку Експертної ради зберігається протягом всього періоду виконання фундаментальної науково-дослідної роботи.

9.2. Висновок експертизи друкується на офіційному бланку НАН України, де зазначаються дата і номер рішення Експертної ради про його затвердження, підписується головою відповідної секції Експертної ради та подається головному розпоряднику бюджетних коштів. Форма експертного висновку затверджується Експертною радою.